

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ROLNICTWA I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

z dnia 14 lutego 1995 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy obsłudze i konserwacji amoniakalnych instalacji chłodniczych.

Na podstawie art. 208 § 2 Kodeksu pracy zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa warunki bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych przy obsłudze i konserwacji amoniakalnych instalacji chłodniczych w zakładach przetwórstwa rolno-spożywczego i w chłodniach składowych.

§ 2. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze i konserwacji amoniakalnych instalacji chłodniczych powinni być zapoznani:

- 1) ze schematem instalacji chłodniczej oraz usytuowaniem głównych zaworów odcinających,
- 2) z zasadami ratownictwa chemicznego i sposobami postępowania w razie awarii amoniakalnej instalacji chłodniczej (niekontrolowanego wycieku amoniaku),

3) z zasadami udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej, ze szczególnym uwzględnieniem poparzenia lub zatrucia amoniakiem,

4) z instrukcją obsługi technicznej urządzeń chłodniczych.

§ 3. Na terenie zakładu pracy w dobrze widocznym miejscu powinien być zainstalowany wiatrowskaz.

§ 4. Zawory odcinające w amoniakalnej instalacji chłodniczej powinny być oznakowane w sposób widoczny i trwałe.

§ 5. W komorach chłodzonych, w których utrzymywana jest temperatura powietrza poniżej 5°C (278 K), powinna być zainstalowana instalacja sygnalizacyjna „człowiek w komorze”, jeżeli drzwi wyjściowe do tych komór nie są wyposażone w zamki umożliwiające otwarcie drzwi od wewnątrz.

§ 6. 1. W maszynowni i aparatowni powinna być zainstalowana instalacja oświetlenia bezpieczeństwa, zasilana z rezerwowego źródła energii elektrycznej, włączająca się automatycznie z chwilą zaniku napięcia w sieci podstawowej.

2. Ponadto instalacja oświetlenia bezpieczeństwa powinna być zainstalowana w komorach chłodzonych i w korytarzach ewakuacyjnych.

3. Punkty świetlne instalacji oświetlenia bezpieczeństwa powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniały dostateczną widoczność przyrządów kontrolno-pomiarowych i regulacyjnych oraz wyjść ewakuacyjnych z pomieszczeń chłodni.

4. Instalacja oświetlenia bezpieczeństwa powinna być wykonana w sposób zapobiegający wybuchowi amoniaku.

§ 7. 1. W maszynowni i aparatowni oraz w innych pomieszczeniach, w których zachodzi konieczność wymiany powietrza, należy zapewnić co najmniej 3-krotną wymianę powietrza w ciągu godziny.

2. W maszynowni i aparatowni, niezależnie od wymagań, o których mowa w ust. 1, powinny znajdować się urządzenia wentylacji awaryjnej o wydajności co najmniej 10-krotnej wymiany powietrza w ciągu godziny.

3. Uruchomienie urządzeń wentylacji awaryjnej, zainstalowanych w pomieszczeniach wymienionych w ust. 2, powinno być możliwe z zewnątrz, jak i wewnątrz miejsca użytkowania.

4. Wentylacja, o której mowa w ust. 2, powinna być wykonana w sposób zapobiegający wybuchowi amoniaku.

§ 8. W maszynowni lub aparatowni, w których praca maszyn i urządzeń jest zautomatyzowana (bez stałej obsługi), powinna być zainstalowana aparatura umożliwiająca ciągły pomiar stężenia amoniaku w powietrzu, sygnalizująca przekroczenie wartości najwyższych dopuszczalnych stężeń i stężeń chwilowych.

§ 9. Jeżeli sprężarki są chłodzone wodą, to temperatura powietrza w maszynowni nie powinna być niższa niż 5°C (278 K).

§ 10. Urządzenia chłodnicze o wydajności przekraczającej 150 m³/h, wyposażone co najmniej w dwie sprężarki, powinny być zaopatrzone w manometry po stronie tłoczony i ssawnej, z zaznaczonymi dopuszczalnymi ciśnieniami.

§ 11. W maszynowni i aparatowni powinien być zapewniony swobodny dostęp do każdego urządzenia.

§ 12. Jeżeli wydajność zainstalowanych w maszynowni sprężarek przekracza 85 m³/h, obsługę powinny sprawować dwie osoby, z których co najmniej jedna powinna posiadać uprawnienia w zakresie obsługi i eksploatacji urządzeń chłodniczych.

§ 13. Wirujące zespoły sprężarek i urządzeń chłodniczych powinny być osłonięte.

§ 14. Odolewanie urządzeń chłodniczych powinno być wykonywane co najmniej przez dwóch pracowników.

§ 15. 1. Jeżeli odpowietrzanie instalacji chłodniczej nie jest przeprowadzane automatycznie, może być dokonane po upływie co najmniej 20 minut od chwili zatrzymania pracy sprężarek.

2. Odpowietrzanie instalacji chłodniczej przy unieruchomionych sprężarkach powinno być dokonywane oddzielnie dla każdego aparatu.

3. Nie należy odpowietrzać instalacji chłodniczej bezpośrednio do atmosfery.

§ 16. Usuwanie szronu z parowników nie powinno odbywać się przy użyciu metalowych przedmiotów.

§ 17. Stopień napełnienia płynnym amoniakiem unieruchomionej instalacji chłodniczej nie powinien przekraczać:

- 1) 80% całkowitej pojemności parowników płaszczowo-rurowych i płytowych,
- 2) 50% całkowitej pojemności parowników węzowych, żebrowych i lamelowych,
- 3) 70% całkowitej pojemności zbiorników.

§ 18. 1. W miejscu przetaczania amoniaku z cystern do instalacji chłodniczej powinny być zainstalowane hydranty wodne z prądownicami wytwarzającymi mgłę wodną.

2. Przetaczanie amoniaku z butli lub cystern do instalacji chłodniczej powinno odbywać się:

- 1) przez specjalny zawór kolektora cieczowego,
- 2) przy użyciu rurociągów stalowych.

3. Przetaczanie amoniaku do instalacji chłodniczej powinno wykonywać co najmniej dwóch pracowników.

§ 19. Butle z amoniakiem powinny być przechowywane w pomieszczeniu nie ogrzewanym lub pod wiatą oraz:

- 1) oddzielone od butli z innymi gazami,
- 2) odpowiednio oznakowane,
- 3) ustawione w pozycji stojącej i zabezpieczone przed upadkiem,
- 4) zaopatrzone w kołpaki ochronne,
- 5) zabezpieczone przed osobami postronnymi.

§ 20. 1. W razie niekontrolowanego wycieku amoniaku należy:

- 1) uruchomić wentylację awaryjną,
- 2) odciąć dopływ amoniaku do tej części instalacji, z której nastąpił wyciek,
- 3) przystąpić do neutralizacji par amoniaku przy użyciu mgły wodnej lub innych preparatów chemicznych,
- 4) opróżnić uszkodzony odcinek instalacji z amoniaku, jeżeli jest to możliwe w danej sytuacji,
- 5) powiadomić pracodawcę.

2. Z pomieszczeń skażonych lub zagrożonych parami amoniaku należy ewakuować pracowników.

3. Ewakuacja pracowników z rejonów zagrożonych parami amoniaku powinna przebiegać w miarę możliwości w stronę przeciwną do kierunku wiatru, a ze strefy skażonej tymi parami — poprzecznie do kierunku wiatru.

§ 21. W otoczeniu pomieszczeń, w których wystąpił niekontrolowany wyciek amoniaku, nie należy używać sprzętu i urządzeń iskrzących lub wytwarzających otwarty płomień.

§ 22. 1. Sprzęt przeznaczony do akcji ratowniczej powinien być przechowywany w dostępnych miejscach odpowiednio oznakowanych i zabezpieczonych przed osobami postronnymi.

2. Sprzęt, o którym mowa w ust. 1, nie powinien być przechowywany bezpośrednio w maszynowni lub w pomieszczeniach z nią sąsiadujących.

3. Osoby biorące udział w akcji ratowniczej powinny być wyposażone w szczególności w:

- 1) kombinezony gazoszczelne,
- 2) aparaty powietrzne lub tlenowe, z maską twarząwą kapturową,
- 3) maski przeciwgazowe kapturowe,
- 4) buty, rękawice i okulary ochronne, jeżeli brak jest kombinezonu gazoszczelnego,

5) pasy i szelki bezpieczeństwa z linką o długości co najmniej 30 m i udźwigu 200 kg.

§ 23. Sprawy dotyczące dozoru technicznego nad zbiornikami i aparaturą ciśnieniową, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz wyposażenia pracowników w odzież roboczą i środki ochrony indywidualnej regulują odrębne przepisy.

§ 24. Pracownicy zatrudnieni przy obsłudze i konserwacji amoniakalnej instalacji chłodniczej powinni mieć stały dostęp do apteczek pierwszej pomocy.

§ 25. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej:

A. Śmietanko